

Київський національний торговельно-економічний університет
Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти» Житомирської обласної ради
Житомирський торговельно-економічний коледж КНТЕУ
Університетський коледж Київського університету
імені Бориса Грінченка
Вінницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ

**Модернізація змісту професійної освіти – умова
підготовки компетентного фахівця
нової формації**

Збірник матеріалів конференції

**Житомир
2017**

УДК 377.091: 005.745 (477) (063)
ББК 74.564 (4 Укр) Я 431
М 74

Рекомендовано до друку вченою радою комунального закладу
«Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради (протокол №2 від 11.05.2017 року)

Рецензенти:

Ю. С. Запорожцева – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та андрагогіки, КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради.

Я.В. Карлінська – кандидат педагогічних наук, викладач Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Н.С. Колесник – кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з науково-дослідної роботи міжнародних та регіональних зв'язків навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка

Редакційна колегія:

Г.Л. Губарев – директор Житомирського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ;

С.В. Кондратюк – заступник директора з навчальної роботи Житомирського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ;

І.О. Шумовська – методист Житомирського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ;

О.Ф. Мельник – ст. викладач Житомирського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ.

Літературний редактор (коректор):

Н.В. Степанчук – викладач української мови та літератури Житомирського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, ст. викладач.

Модернізація змісту професійної освіти-умова підготовки компетентного фахівця нової формації: збірник матеріалів конференції /редкол.: Г.Л. Губарев (голова) [та ін.] - Житомир: вид О.О. Євенок, 2017.-388 с.

У збірнику представлено матеріали регіональної науково-методичної конференції «Модернізація змісту професійної освіти – умова підготовки компетентного фахівця нової формації».

До збірника увійшли статті з актуальних науково-методичних проблем навчально-виховного процесу у вищих професійних закладах освіти на сучасному етапі модернізації освітньої сфери. Тематика досліджень стосується переважно особливостей впровадження сучасних технологій навчання у ВНЗ I-II р. а.

Збірник адресується науковцям, викладачам, студентам, педагогам-практикам.

За зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть автори. Підготовка до публікації, що проводиться редакційною колегією, полягає в доведенні до стандартів прийнятих у межах видання.

Сопова Дана Олегівна
аспірант, викладач
Університетський коледж
Київського університету імені Бориса Грінченка

АКАДЕМІЧНА ЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛADOVA ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СТАНОВЛЕННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Однією із системоутворюючих складових якості вищої освіти та підвищення конкурентоспроможності фахівця є відповідальність студента за результати своєї навчальної діяльності. У цьому значенні академічна чесність є важливою характеристикою, яка здійснює вплив на формування морально-етичних якостей майбутніх фахівців, зокрема: справедливості, відповідальності, порядності, сумління, поваги та довіри. Варто зазначити, що розповсюдження випадків нечесної поведінки серед студентів, безвідповідальне ставлення до результатів навчання знижують його якість та приводять до підготовки непрацездатних фахівців.

Концептуальні положення теми статті відображені в Законах України «Про загальну середню освіту» (1999), «Про освіту» (1991), «Про вищу освіту» (№ 1187-2 від 01.07.2014), «Про авторське право і суміжні права» (2015), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Національній доктрині розвитку освіти (2002).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проаналізувавши проблему формування академічної чесності студентів у вищих навчальних закладах, виокремимо вітчизняні і зарубіжні наукові дослідження. До вітчизняних досліджень належать праці М. Бахтіна, М. Гриньової, Н. Гапон, Р. Беланової.

Д. Рижак, В. Ромакіна, Д. Загірняк, О. Меньшова, О. Цокур, О. Траверсе, Д. Пивневої, Т. Ярошенко, А. Сингаївської, які займалися дослідженням загальнотеоретичних аспектів формування академічної чесності в освіті Європейського Союзу. Зокрема, О. Гужва висвітлює проблему формування академічної грамотності та етики студентів; Ю. Калиновський вивчає формування академічної чесності як чинника правового виховання студентської молоді; Т. Фініков, Т. Добко, В. Банись, В. Турчиновський займаються дослідженням проблеми формування академічної чесності як основи розвитку вищої освіти; А. Мельниченко, Б. Буяк, О. Меньшов, А. Артюхов розглядають прояви академічної нечесності та правові аспекти боротьби із плагіатом; А. Мельниченко, І. Олексів вивчають кодекси честі як інструмент дотримання академічної чесності майбутніх фахівців; І. Дегтярьова досліджує вплив академічної чесності на інституційну практику вищих навчальних закладів.

Зарубіжними ученими, чії праці присвячені проблемі формування академічної чесності у студентів, є П. Оконт, Т. Руссо, Д. Мак-Кейб, В. Пуповац, Д. Фанеллі, Р. Джонс, Д. Елазар, Е. Гулд, С. Білле, Р. Патор, М. Рей, Р. Мей-молодший, С. Джашик, Д. Кент, С. Шіверс-Берклі, Р. Кнінер, Ф. Вілан, Т. Терпстра, П. Скотт, С. Хантінгтон, Д. Розенберг, Я. Саддак. Особливу увагу приділено питанню боротьби з плагіатом (Д. Белл, В. фон Струнсе) та змінам в етиці вищої освіти (І. Адамс). Проте дослідження академічної чесності як складової професійної підготовки майбутніх фахівців проводилося фрагментарно, що обґрунтовує актуальність теми статті з урахуванням викликів сучасного суспільства.

Мета статті – здійснити науковий аналіз поняття академічної чесності як складової професійної підготовки майбутніх фахівців на сучасному етапі становлення вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. В нашій країні громадськість починає сприймати академічну чесність у формуванні професійно-етичної компетентності майбутніх фахівців як регламент освіти, що не суперечить таким нормативним документам, які відображають розвиток освіти: Етичний кодекс ученого України (2009), Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2016). В проєкті Закону України «Про освіту» (2016), який розроблено відповідно до мети вищої школи з урахуванням процесу модернізації, особливу увагу приділено питанню формування професійно-етичної компетентності майбутніх педагогів. В європейському освітньому просторі основні положення стосовно напрямків формування академічної чесності майбутніх фахівців висвітлено в таких документах: Велика Хартія університетів (1988), Бухарестська Декларація з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні (2004). Варто зазначити, що питання формування академічної чесності було досліджено у науковому просторі становлення професійної етики викладача [1, с. 1].

Академічна чесність зосереджує у собі велику кількість морально-етичних якостей, які регламентують стиль поведінки всіх учасників освітнього процесу, здійснює безпосередній вплив на якість освіти.

Поняття «академічна чесність» охоплює загальну академічну культуру вищого навчального закладу та внутрішню культуру особистості, має системуючий, наскрізний характер стосовно цінностей, традицій, норм, правил, проведення наукового дослідження, культури високої духовності й моральності наукової праці і соціальної, моральної відповідальності за результати. Академічна чесність, кодекс честі вищого навчального закладу та високий рівень інформаційної культури є взаємозалежними категоріями.

Академічна чесність є сукупним поняттям, яке описує своєрідний договір між усіма учасниками академічної громади — викладачами, студентами та адміністрацією навчального закладу. Вона базується на морально-етичних цінностях, з якими студент приходить до коледжу, збагачує їх під час навчання та не закінчується в момент, коли випускник отримує диплом. Здатність бути відповідальним, чесним, ставитись толерантно до думок оточуючих, мислити критично, дотримуватися в своїх діях етики — це складові, які формують поняття академічної чесності, і входять до переліку характеристик компетентного студента [5, с. 8].

Академічна чесність є певною сукупністю правил поведінки в академічному середовищі, які передбачають моральне і правове регулювання під час виконання навчально-дослідних завдань. Проявами академічної нечесності є шахраювання, обман, плагіат, підробка наукових фактів, фальсифікація результатів дослідження, інтерпретація чужих ідей своїми словами. Існують дві складові академічної чесності: юридично-правова та морально-етична. Юридично-правова складова наголошує на тому, що плагіат є порушенням авторського права, за яке передбачена відповідальність. Морально-етична складова фокусує увагу на засудженні ганебних дій особи академічною спільнотою [2, с. 82].

У Європейському просторі вищої освіти і наукових досліджень існує комплексне поняття академічної досконалості, яке включає в себе знання та вміння високої якості, захист науковця та його доробку, ідентифікація та довіра до результатів наукових досліджень, захист прав інтелектуальної власності. Лише цілісна, глибоко інтегрована в середовище вищого навчального закладу академічна чесність може забезпечити високі стандарти. Саме тому академічна чесність є ознакою якості освіти та підґрунтям для зростання академічної досконалості. У вищих навчальних закладах Європейського союзу академічна чесність виступає моральною платформою, на яку спираються всі учасники навчального процесу [6, с. 19].

Педагог в соціумі — не тільки майстер своєї справи, а й особистість, яка

середства усталеними етичними нормами та моральними принципами. Останнім часом вітчизняні та зарубіжні науковці багато пишуть про цінності, які є фундаментом як для сучасного вищого навчального закладу, так і для суспільства загалом. Однією з найважливіших академічних цінностей, які в свою чергу є одним з цінностей вищих навчальних закладів, виступає академічна чесність [3, с. 60].

Поняття академічної чесності останнім часом набуває особливе значення для академічного середовища. Стрімкий розвиток академічної чесності відіграє ключову роль через несформованість до кінця корпоративної культури академічної спільноти. Цьому сприяють масове толерування порушень та негативне явище корупції у вищому навчальному закладі. Боротьба з лагіаризмом – це комплексна боротьба з причинами та наслідками появи цього небезпечного явища [4, с. 494].

Висновки. Проаналізувавши різні джерела, ми дійшли висновку, що академічна чесність – це сукупність визначених законодавством правил та морально-етичних принципів, якими повинні послуговуватися всі учасники навчально-виховного процесу під час викладання, навчання та провадження творчої діяльності з метою гарантування довіри до результатів навчання та творчих здобутків. Морально-етичні правила і принципи притаманні менталітету українського народу, тож усвідомлення правил поведінки, які засновані на позитивній внутрішній мотивації, є природним явищем для студентів, яке треба лише пояснити та надати належну підтримку. Треба розуміти, що академічна чесність є морально-етичною категорією, підґрунтям якої є усталені норми та правила поведінки студента вищого навчального закладу, які надають свободу під час виконання навчально-дослідних завдань.

Перспективи подальших наукових розвідок. З точки зору освітньої політики і зниження масштабів нечесної поведінки видається продуктивним прямувати подальші наукові дослідження у напрям впливу чесності освітнього середовища на бажання студентів застосовувати чесні методи у навчальній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамс Г. Міркуючи про наслідки: Що чекає український університет, якщо не відбудеться змін в етиці освіти? / Г.Адамс // Покликання університету: Збірник наукових праць/ Відповідальний редактор О.Гомілко. – Кив: РІА «ЯНКО»; «ВЕСЕЛКА», 2005. – С. 116-119
2. Бахтін М. Формування духовно-моральних орієнтацій майбутніх робітничих кадрів – учнів ПТУ / М. Бахтін // Вища освіта України. – Київ : Дніпро, – 2006. № 4. – С. 80-86. (періодичне видання)
3. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / Кремень В.Г. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
4. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї: Людина. Освіта. Соціум. / Кремень В.Г. – Вид. переробл. – К.: Грамота, 2010. – 576 с. .

3. Наказ № 381 «Про введення в дію комп'ютерної системи «Антиплагіат» // Миколаївський нац. універ. ім. В. О. Сухомлинського від 20.10.2015. – ст.8.
6. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования / А. Хуторской // Народное образование, 2009. – С. 17-21